

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-1-10 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-13/230-105
Karar Tarihi : 03.05.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hilmi BOLATOĞLU, Musa ÇOKUR, Hande DAYAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Berkay GÖKÇE
İzmir Cad. İhlamur Sok. No: 9/15 Kızılay/Çankaya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu
Kocatepe Mah. Bayındır-2 Sok. No: 20/4 Çankaya/Ankara
- TUÇEF Uluslararası Çevirmenler ve Çeviri Kuruluşları Federasyonu
Halaskargazi Cad. Koza Apt. No:113 Kat:3 D:5 34363
Osmanbey/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** **TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu ve TUÇEF Uluslararası Çevirmenler ve Çeviri Kuruluşları Federasyonunun fiyat listeleri yayımlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.**
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonu (TURÇEF) ve TUÇEF Uluslararası Çevirmenler ve Çeviri Kuruluşları Federasyonu'nun (TUÇEF), herhangi bir oda ve birlik yasalarının olmayışı nedeniyle 5253 sayılı Dernekler Kanunu çerçevesinde faaliyet gösterdikleri; TURÇEF ve TUÇEF'in düzenli aralıklarla fiyat listeleri yayımladıkları ve fiyat listeleri yayımlamak için gerekli yetkiyi federasyon tüzüklerinden aldıkları iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 16.02.2018 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 12.03.2018 tarihli ve 2018-1-10/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda, 15.03.2018 tarih ve 18-08/146-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 24.04.2018 tarih ve 2018-1-10/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; TUÇEF ile TURÇEF tarafından yayımlanan fiyat listelerinin tavsiye niteliğinde olduğu, uyulmasının zorunlu tutulmadığı ve uyulması yönünde herhangi bir yaptırımın uygulanmadığı, dolayısıyla bu aşamada 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı; ancak fiyat listesi yayımlanmasına yönelik uygulamaların sona erdirilmesinin gerekli olduğu, bu çerçevede, TUÇEF ile TURÇEF'e, başta fiyat listesi yayımlanması olmak üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek karar ve uygulamaları sona erdirmeleri ve tüzüklerindeki fiyat listesi hazırlanmasına ilişkin hükümleri kaldırmaları amacıyla 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesinin yerinde olacağı, ayrıca TUÇEF ile TURÇEF'e gönderilecek görüş yazısı hakkında İstanbul ve Ankara Valiliklerine bilgilendirme yapılmasının uygun olacağı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Önaraştırma kapsamında, 27.03.2018 tarihinde İstanbul ilinde bulunan TUÇEF'te yerinde inceleme yapılmıştır. TURÇEF yetkilileriyle 06.04.2018 tarihinde Kurum'da görüşülmüş ve şikâyetçi ile telefon görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Öte yandan TUÇEF ve TURÇEF'e üye çeviri bürolarından bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Bu kapsamda teşebbüslerce gönderilen cevabi yazılar, Anadil Tercüme Hizmetleri Bürosu'ndan (ANADİL) 10.04.2018 tarih, 2940 sayı ve 13.04.2018 tarih, 3054 sayı; ATM Avcılar Yeminli Tercümanlık Bürosu'ndan (ATM) 12.04.2018 tarih, 2999 sayı ve 13.04.2018 tarih, 3058 sayı; Konsolosluk Tercüme Bürosu'ndan (KONSOLOSLUK) 16.04.2018 tarih ve 3089 sayı ve Aktaş Grup Uluslararası Tercüme Dil Hiz. Rek. Tur. ve Tic. Ltd. Şti.'den (AKTAŞ) 12.04.2018 tarih, 3011 sayı ve 13.04.2018 tarih, 3084 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

I.1. Hakkında Önaraştırma Yürütülen Teşebbüs Birlikleri: TURÇEF ve TUÇEF

- (6) Merkezi Ankara'da bulunan TURÇEF, çevirmenlik faaliyetleri içerisinde, hem çevirmen hem de çeviri bürosu olarak eğitim, sertifika, sertifikasyon, standart ve normları yönünden yeterli dil diploması, işletme ve eğitimle ilgili belgelerin yanı sıra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın MYK Ulusal Çevirmenlik Standardı'na, Adalet Bakanlığı Bilirkişi Yasası içindeki şartlara ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin yeminli çevirmen standardı belgelerine sahip olup, "Çevirmenlik Meslek Sorumluluk Sigortası"na sahip olan çevirmen ve çeviri bürolarınca ülke çapında kurulmuş dernekler arasında mesleki dayanışma, işbirliği ve ortak çalışma yürütmek amacıyla kurulmuş bir federasyondur. Hâlihazırda TURÇEF bünyesinde 15 dernek, 52 temsilcilik ve 3000'e yakın çevirmen bulunmaktadır.
- (7) TUÇEF çeviri ve çeviri kuruluşları tarafından kurulmuş dernekler arasında dayanışma ve işbirliği kurulması yönünde çalışmalar yapmak amacıyla faaliyet göstermektedir. Mesleğin etkinleştirilmesi ile geliştirilmesini sağlamak ve bu konuda çalışma yapan kişi ve kuruluşlara destek vermek, her türlü eser, seminer, uluslararası kongre, kitap, sözlük, ansiklopedi, gazete, dergi, broşür ve dokümanların yazılı, yeminli yazılı ve simultane sözlü çeviri işiyle uğraşan çevirmenler ile çeviri büroları ve kuruluşları, yabancı dil ile ilgili kişi ve kuruluşları, çevirmenlik mesleği ile ilgili olarak, resmi ve özel kurum ve kuruluşlar nezdinde temsil etmektedir.

I.2. Pazar Hakkında Genel Bilgi

- (8) Başvuruya konu faaliyetler esas itibari ile tercümanlık faaliyetlerini ilgilendirmektedir. Bir dilde yazılı bir metni başka bir dile çeviren kişiye "mütercim", bir konuşmanın ya da metnin söylenmesini ya da yazılmasını takiben çeviri yapan kişiye ise "tercüman" denilmektedir. Bu iki terim birbiriyle karıştırılmakla ve çoğu zaman da birbiri yerine kullanılmakla birlikte, genellikle bu terimleri kapsayacak şekilde "çevirmen" kavramı kullanılabilir. (8)
- (9) Çevirmenler genellikle özel büro açarak faaliyet göstermektedir. Açılan çevirmenlik bürolarında çalışan çevirmenler birden fazla notere giderek yemin zaptı almakta ve yeminli tercüman olmaktadır. Çeviri bürolarının yeminli tercüman bulundurmasındaki amaç, özel veya resmi belgenin tercümesine sadece yeminli tercümanın imza atabilmesidir. Yemin belgesi olmayan tercümanın yaptığı tercümelere noter onaylanamakta ve resmi olarak bu tercüme geçersiz belgeler olarak kabul edilmektedir. Yeminli tercümanların dışında yemin belgesine sahip olmayan tercüman ve mütercimler de bu bürolarda çalışmaktadır. Ayrıca bir yabancı dile hakimiyeti bulunan öğrenciler ve üniversiteden yeni mezun kişiler de bu bürolarda çalışabilmektedir.
- (10) Yargı alanında da "bilirkişilik müessesesi ve tercümanlık" başlığı altında çevirmenlik mesleği icra edilmektedir. Hukuki uyuşmazlıkları çözmekle görevli yargı makamlarının özellikle hakimin, hukuki bilgi ve tecrübesini aşan, ancak özel ve teknik bilgi ile

çözömlenebilecek nitelikte bulunan uyuşmazlıklarda farklı alanlarda bilgisine başvuru olan kişiye bilirkişi denilmektedir. Bilirkişiler (bazı durumlar hariç), il adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan gerçek veya tüzel kişiler arasından seçilirler. Yeminli tercümanlar da bilirkişi sayılmaktadır. İl adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen listede yer alan tercümanlar ile bunların dışında hâkimin bilgisine başvurduğu diğer yeminli tercümanlar bilirkişi sayılmaktadır.

- (11) Çeviri bürolarının sunduğu hizmetler, yazılı çeviri, sözlü çeviri, multimedya tercümesi, internet sitesi tercümesi, masaüstü yukarı yayın çevirisi, deşifre hizmetleri ve refakat hizmetleri olarak gruplandırılabilir. Ülkemizde çevirmenlik mesleği ile ilgili doğrudan yasal bir mevzuat bulunmasa da 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 1512 sayılı Noterlik Kanunu, Noterlik Kanunu Yönetmeliği'nin bazı maddelerinde bir takım düzenlemelere yer verilmiştir. Ayrıca Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yapılan çalışma sonucunda hazırlanan Çevirmen (Seviye 6) Ulusal Meslek Standardı, 29.01.2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I.3. İlgili Pazar

- (12) Dosyanın incelenmesi sonucunda, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında bulunan "inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir" ifadesi dikkate alınarak, ilgili ürün ve coğrafi pazarın tanımlanmasına gerek duyulmamıştır.

I.4. Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.4.1. TUÇEF, TURÇEF ve Başvuru Sahibinden Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (13) Öneraştırma kapsamında TUÇEF'te yapılan yerinde incelemede alınan belgelerde ihlal teşkil edebilecek herhangi bir unsura rastlanmamıştır. Ayrıca yerinde inceleme sırasında TUÇEF Başkanı ile yapılan görüşmede;

"Federasyon olarak bilgilendirme amaçlı bir fiyat listesi yayınlıyoruz. Bu listenin amacı piyasayı bilgilendirmek ve aynı zamanda mahkemelere bir rayiç bedel hakkında bilgi sunabilmek. Çevirmenlik yasası olmadığı için bu konuda bir boşluk bulunmakta olup, hangi dil ne kadardır kimsenin bilgisi olmadığından bilgilendirmek için ışık tutmaktadır. Diğer yandan kimsenin bu listeye uyma yükümlülüğü yok, uymayanlara bir yaptırımımız da bulunmamakta. Noterler sayfa başına (1000 karakter) 130 TL civarında tasdik ücreti almakta, bu bağlamda çevirmenler de tüm sorumluluğu taşıdığı için buna yakın bir ücret almalıdırlar. Ancak bir kere daha belirtmeliyim ki buna kimsenin uyma zorunluluğu bulunmamaktadır."

hususları ifade edilmiştir. Ayrıca 06.04.2018 tarih ve 4477 sayılı yazıda TUÇEF'e, fiyat listesinin hazırlanma süreci, bu listeye uyma zorunluluğunun bulunup bulunmadığı, kara liste uygulaması hakkında sorular sorulmuş ve buna ilişkin gelen 11.04.2018 tarih ve 2989 sayılı cevabi yazıda;

"- Dernek ve federasyonların yasal olarak yaptırım gücü bulunmamaktadır. Çevirmenlik mesleği ile ilgili ülkemizde yaşamız henüz çıkmadığından, piyasada oluşan çelişkilere ışık tutmak ve federasyon tüzüğümüzün 3. maddesine istinaden üyelerin çeviri mesleğinin icrası için gerekli görölen olmayıp genel bir fiyat listesi tavsiye niteliğinde bilgi amaçlı olarak, çeviri hizmetinin çeşidine, diline, yazılı veya sözlü durumuna göre Noterlik Kanununda belirtilen sayfa standardına istinaden hazırlanarak adliyeler, hâkimler ve savcılar ile resmi ve özel kuruluşlarında bilgi

olarak yararlanabilmeleri için internet sitesinde yayımlanmakta olup, herhangi bir yaptırım bulunmamaktadır.

- Çevirmenlik yasamız olmadığından, piyasada mesleki dolandırıcılar ve mağduriyetleri azaltabilmek amaçlı olarak düzenlendiği, sitemizde de belirtildiği gibi üyelere en az 3 kişinin şikâyeti veya vatandaşlardan 5 kişinin şikâyeti üzerine şikâyet edilen kişi veya kuruluşla irtibata geçerek, mesleki olarak bunların etik olmadığı mağduriyetin giderilmesi gerektiği konusu görüşülüyor, bu iyi niyetlere rağmen yaptırım ve kanunu bulunmayan mesleğimizi düzgün yapmayan ve kişi veya kuruluşları mağdur edenleri bu listede ifşa etmeyi amaçlamaktadır. Ancak henüz böyle bir olgu gerçekleşmemiş olup, herhangi bir ifşa yapılmaya gerek duyulmamıştır.”

ifadelerine yer verilmiştir.

(14) Yapılan görüşmede TURÇEF yetkilileri tarafından özetle;

- Federasyonun yayımladığı listenin tavsiye niteliğinde olduğu, herhangi bir kanunlarının olmadığı, yayımlanan listenin resmîyetinin olmadığı, listede yazan fiyatların piyasadaki ortalama fiyatlar olduğu, piyasada tamamen serbest piyasa koşullarının olduğu, çok fahiş fiyatlara piyasada iş yapan çeviri bürolarının bulunduğu, fiyat bütünlüğünü sağlamak adına böyle bir listenin olduğu ve herhangi bir zorlamanın olmadığı,
- Adli bilirkişilik işlerinde bakanlık fiyat listesi talebinde bulunduğu için böyle bir listenin yayımlanmak zorunda olduğu,
- Serbest çevirmenlerin fatura kesemediği onların adına büroların fatura kestiği veya gider pusulası düzenlediği, çevirmenlerin vergiye tabi olmadığı ancak büronun kendi maaşlı çalışanlarına maaş ödediği,
- İşin önemine göre fiyatların belirlendiği ve bunun tamamen tercümanın inisiyatifinde olduğu, vergi kanunu uyarınca mütercimlerin gelir vergisine tabi olmadığı, serbest çalışan tercümanların fatura kesmediği, dolayısıyla bu fiyat listesine uyulup uyulmadığının gözetilmesinin mümkün olmadığı,
- Tercümanların derneğe üye olma zorunluluğunun bulunmadığı, ancak yeminli tercüman olabilmek için notere kayıtlı olmaları gerektiği,
- Kara liste uygulamalarının olmadığı, gelen şikâyetler doğrultusunda böyle bir liste oluşturma teklifinin olduğu ancak kendilerinin bunu yapmadığı,
- TURÇEF'in Ray Sigorta ile yaptığı anlaşma çerçevesinde yıllık (.....) TL'ye çalışanlarına isteğe bağlı mesleki sorumluluk sigortası yapma imkânı tanıdığı, böylece kendilerine duyulan güvenin arttığı, bu sigortanın (.....)TL'ye kadar olan zararı karşıladığı ve bu uygulamanın yaklaşık bir sene önce uygulanmaya başladığı

hususları ifade edilmiştir. Ayrıca TURÇEF'ten gelen 06.04.2018 tarih ve 2884 sayılı yazıda özetle;

- Kurum, kuruluş, vatandaşlar ve yabancıların mağdur olmaması için bir meslek federasyonu olarak hakkaniyetin eşitliği ilkesine dayanarak her meslek örgütünün yaptığı gibi tavsiye niteliğinde tanım ve ücret uygulamasının belirlendiği,
- 2016 yılından itibaren Adalet Bakanlığı Bilirkişi Dairesinin düzenlediği bilirkişi tercümanlık toplantılarında da bu listenin Bakanlık talebiyle kendilerine arz edildiği,

18-13/230-105

- Bu fiyat listesinin, savcılıklar, valilikler, güvenlik kurumları ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarının talep ettiklerinde bilgi açısından kendilerine yardımcı olması amacıyla tavsiye niteliğinde iletildiği,
- Yayımlanan listedeki tavsiye edilen çeviri ücretlerinin zorunlu olmadığı, sadece 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 18. maddesindeki serbest çevirmen üyeleri için olduğu,
- Kendi adına çeviri işletmesi bulunan Türk Ticaret Kanunu'na göre gelir vergisi mükellefi olan veya herhangi bir kurum ya da kuruluşta SGK'lı ve/veya asgari ücretli çalışan hiçbir çevirmeni kapsamadığı

hususları belirtilmiştir.

(15) 06.04.2018 tarihinde başvuru sahibi ile gerçekleştirilen görüşmede özetle;

- Kendisinin de çevirmenlik bürosu işlettiği,
- Diğer TURÇEF üye çeviri bürolarından fiyat istediğinde asgari ücret tarifesi üzerinden fiyat verildiği,
- Bu tarifeye uymayanlara yönelik yaptırım uygulandığına dair bariz bir durumun olmadığı ve bu hususta elinde herhangi bir belge bulunmadığı,
- TURÇEF ve TUÇEF'in kendilerini meslek odası gibi göstermeye çalıştığı,
- Aynı zamanda internet sitelerinde daha önce yayımlanan kara listeye gelen tepkiler üzerine listenin boşaltıldığı

ifade edilmiştir.

I.4.2. Çeviri Bürolarından Gelen Bilgiler

(16) TURÇEF ve TUÇEF'e üye olan çeviri bürolarından 2017 yılına ilişkin her ay için 1000-2000 karakter arası İngilizce'den Türkçe'ye yapılan çeviri işlemine ilişkin birer fatura örneği ve yapılan çevirilerde fiyatların nasıl belirlendiği, TURÇEF ve TUÇEF'in internet sitelerinde yayımlanan fiyat listesine uyma zorunluluğunun olup olmadığı hususlarında bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Bu çerçevede ulaşılan bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

I.4.2.1. AKTAŞ

(17) TUÇEF üyesi olan AKTAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılarda özetle;

- Fiyatın, çeviri yapılacak belge diline, istenen şekline (noter tasdiki olup olmadığına), kullanılacağı yere ve verilecek hizmete göre, bir sayfa 20 satır, her satır 50 vuruş olacak şekilde, noterlik kanununda belirtilen birim sayfa standardı üzerinden, maliyete göre serbestçe belirlenmekte olduğu,
- TUÇEF'in internet sitesinde belirtilen çeviri fiyat listesinin, tüm dillerin fiyatları hakkında genel bilgi edinmeleri hakkında kendilerine ışık tuttuğu, asgari veya kesin uyulacak bir liste olarak dikkate alınmadığı,
- (.....), TUÇEF'in, kendi fiyatlarını belirleme konusunda herhangi bir bağlayıcılığı veya yaptırım gücünün olmadığı,
- Türkiye genelinde çeviri bürolarını ve çevirmenleri kapsayan herhangi bir kanunlarının olmadığı ve bu nedenle çeviri hizmeti verme konusunda birçok güçlüklerle karşılaştıkları

hususları ifade edilmiştir. AKTAŞ'tan gelen fatura örneklerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

18-13/230-105

Tablo-1: AKTAŞ'a Ait Fatura Örnekleri¹

Dönem	Çeviri Dili	Karakter Sayısı	2017 Yılı Çeviri Fiyat Listesinde Yer Alan Fiyat (TL) ²	Fatura Tutarı (TL)
Ocak	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Şubat	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Mart	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Nisan	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Mayıs	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Haziran	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Temmuz	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ağustos	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Eylül	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ekim	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Kasım	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Aralık	İngilizce	(.....)	70	(.....)

I.4.2.2. ATM

(18) TUÇEF üyesi olan ATM tarafından gönderilen cevabi yazılarda özetle;

- Fiyatlandırmanın hiçbir zaman aynı olmadığı, bağlı buldukları dernek ve federasyonun kanunen yaptırım gücü olmadığından fiyat listelerinin yaptırım gücünün olmadığı,
- Kendilerinin de standart fiyat listelerinin olmadığı,
- Fiyatlandırmanın belgenin diline, süresine, içeriğine bağlı olarak değerlendirildiği, dolayısıyla bazen aynı dilin farklı fiyatlarda olabileceği

hususları ifade edilmiştir. ATM'den gelen fatura örneklerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-2: ATM'ye Ait Fatura Örnekleri

Dönem	Çeviri Dili	Karakter Sayısı	2017 Yılı Çeviri Fiyat Listesinde Yer Alan Fiyat (TL)	Fatura Tutarı (TL)
Ocak	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Şubat	Fransızca, Almanca, Arapça	(.....)	70, 100 ³	(.....)
Mart	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Nisan	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Mayıs	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Eylül	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ekim	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Kasım	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Aralık	İngilizce	(.....)	70	(.....)

I.4.2.3. ANADİL

(19) TURÇEF üyesi olan ANADİL tarafından gönderilen cevabi yazılarda özetle, TURÇEF'in internet sitesinde yazan fiyatlara uyma zorunluluklarının olmadığı, ancak azami ölçüde bu duruma dikkat ettikleri ifade edilmiştir. ANADİL tarafından gönderilen fatura örnekleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

¹ Tüm tablolarda belirtilen fatura tutarları net tutarlar olup KDV dâhil edilmemiştir.

² Tüm tablolar açısından 1 sayfa=1000 karakter fiyatıdır.

³ Yayımlanan fiyat listesinde Almanca, Fransızca ve İngilizce'nin fiyatı 70 TL, Arapça, Farsça, Rusça, İtalyanca ve Sırpça 100 TL olarak belirlenmiştir.

Tablo-3: ANADİL'e Ait Fatura Örnekleri

Dönem	Çeviri Dili	Karakter Sayısı	2017 Yılı Çeviri Fiyat Listesinde Yer Alan Fiyat (TL)	Fatura Tutarı (TL)
Ocak	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Şubat	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Mart	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Nisan	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Mayıs	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Haziran	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Temmuz	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ağustos	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Eylül	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ekim	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Kasım	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Aralık	İngilizce	(.....)	70	(.....)

I.4.2.4. KONSOLOSLUK

- (20) TURÇEF üyesi olan KONSOLOSLUK tarafından gönderilen cevabi yazıda özetle, İngilizce'den Türkçe'ye bir karakter sayısına göre ortalama olarak (.....) ile (.....) kuruş arasında fiyat değişmekle birlikte, karakter sayısı arttıkça fiyatın düştüğü ifade edilmiştir. KONSOLOSLUK tarafından gönderilen fatura örnekleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo-4: KONSOLOSLUK'a Ait Fatura Örnekleri

Dönem	Çeviri Dili	Karakter Sayısı	2017 Yılı Çeviri Fiyat Listesinde Yer Alan Fiyat (TL)	Fatura Tutarı (TL)
Haziran	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Temmuz	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ağustos	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Ekim	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Kasım	İngilizce	(.....)	70	(.....)
Aralık	İngilizce	(.....)	70	(.....)

I.5. Değerlendirme

- (21) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs; piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler olarak, teşebbüs birliği ise; teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlikler olarak tanımlanmıştır. Bu açıdan Dernekler Kanunu çerçevesinde kurulmuş olan üst kuruluşlardan TUÇEF ve TURÇEF'in teşebbüs birliği niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.
- (22) Başvuru konusu iddialar, TUÇEF ve TURÇEF'in düzenli aralıklarla fiyat listeleri yayımlamalarına yöneliktir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır" hükmü bulunmaktadır. Bu kapsamda (a) bendindeki "mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" yasaklanan hallerden biri olarak sayılmıştır. Dolayısıyla, başvuru konusu iddialar bu hükümler çerçevesinde değerlendirilebilecek niteliktedir.

I.5.1. Teşebbüs Birlikleri Tarafından Yayınlanan Fiyat Listeleri Hakkındaki Kurul Kararları

- (23) Teşebbüs birlikleri tarafından fiyat listesi yayımlandığına yönelik ihlal iddiaları yahut yayımlanması planlanan fiyat listelerine yönelik menfi tespit/muafiyet başvuruları daha önce birçok defa Kurul kararlarına konu teşkil etmiştir. Bu çerçevede bazı Kurul kararlarına aşağıda yer verilmiştir.
- (24) Kurul'un 02.08.2007 tarih ve 07-63/782-287 sayılı kararında⁴, Reklamcılar Derneğinin 1995-2001 döneminde her altı ayda bir güncelleyerek yayımladığı taban fiyat listesi uygulamasıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası incelenmiştir. Anılan kararda, her ne kadar ilgili pazarda etkisine ilişkin bir bulguya ulaşılamamış olsa da, taban fiyat listesinin, gerek reklam ajansları gerekse reklam verenler tarafından üzerinden pazarlık yapılacak bir kıstas olarak algılanmasının, piyasaya fiyatların ne doğrultuda oluşması gerektiği yönünde bir sinyal gönderme potansiyeli taşıdığı, dolayısıyla söz konusu liste yürürlükte kaldığı müddetçe, fiyatların listenin belirlediği skala etrafında yoğunlaşarak uyumlu eyleme yol açma ihtimalinin bulunduğu tespiti yapılmış ve Reklamcılar Derneğinin taban fiyat listesi hazırlamak suretiyle reklam ajanslarının sunduğu hizmetlerden bir kısmının fiyatını şeklen de olsa belirleme yoluna gitmesinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde sayılan hale uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu kararda, herhangi bir teşebbüs ya da teşebbüs birliğinin karar veya eyleminin rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmesi için piyasada mutlaka etkisine ilişkin bulguya ulaşmanın gerekli olmadığı ve Kanun'un lafzında da geçtiği üzere söz konusu karar veya eylemin rekabeti bozma ya da kısıtlama etkisini "doğurabilecek nitelikte" olmasının da anılan karar veya eylemin rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmesi için yeterli olduğu belirtilmiştir. Karar sonucunda 1995-2001 döneminde taban fiyat listesi yayımlaması nedeniyle Reklamcılar Derneğine idari para cezası verilmesine hükmedilmiştir.
- (25) Kurul'un 17.07.2003 tarih ve 03-51/576-252 sayılı kararında ise Reklamcılar Derneğinin bazı taslak sözleşmeler ve tavan fiyat listesine ilişkin tavsiye niteliğindeki kararlarına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi incelenmiştir. Kararda, tavsiye niteliğindeki kararların yatay eksende tüm reklam ajanslarının bir araya gelip anlaşmaya varmaları ile benzer etkilere yol açabileceği, sektördeki teşebbüslerin tavsiye niteliğindeki bu kararlara kendilerini bağımlı hissedebileceği ve tavsiye kararların tavsiye olmaktan çıkarak teşebbüsleri bağlayıcı ve rekabeti sınırlayıcı kararlar haline dönüşebileceği ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere kararda, tavsiye niteliğindeki taslak sözleşmelerin dahi içerikleri itibarıyla rekabetin sınırlanmasına yol açabileceği vurgulanmıştır.
- (26) Söz konusu kararda tavan fiyatların tavsiye edilmesine ilişkin olarak;
- "Reklamcılar Derneği tarafından hazırlanan söz konusu tavan fiyat listesi, Derneğe üye ajansların verdikleri reklam hizmetlerinin tavan fiyatlarını belirlemektedir. Tavsiye niteliğinde olduğu belirtilen bu listenin, tavsiye taslak sözleşmelerde olduğu gibi, üye ajanslar tarafından uygulanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak bu listeler... rekabeti kısıtlayıcı etkiler yaratabilecek niteliktedir.*

Bu nedenle tavan fiyat uygulaması, piyasada yaratabileceği etkiler bakımından, Kanun'un 4. maddesinde özellikle belirtilen hallerden biri olan "Mal veya hizmetlerin alım

⁴ Söz konusu karar, Rekabet Kurulunun 25.07.2002 tarih ve 02-45/530-219 sayılı kararının Danıştay 13. Dairesinin 12.07.2005 tarih, 2005/1758 E. ve 2005/3443 K. sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine ilgili dosyanın tekrar değerlendirilmesine ilişkindir.

ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” ile uygunluk göstermektedir.

Listenin tavsiye niteliğinde olması ve Dernek tarafından listeye uymayan ajanslara herhangi bir yaptırım uygulanmaması, bu uygunluğu ve dolayısıyla Kanun’a aykırılığı ortadan kaldırmamaktadır.”

değerlendirmeleri yapılarak, Reklamcılar Derneğinin tavan fiyata yönelik tavsiye kararına menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ve muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.

- (27) Kurul’un 04.01.2006 tarih ve 06-01/6-3 sayılı Gözlükçü Derneklerinin tavsiye niteliğinde fiyat listesi yayımlama taleplerinin ele alındığı kararda aynen; *“Bu listelerin temel amacı - tavsiye niteliğinde olsalar da- piyasadaki fiyat rekabetini ortadan kaldırmaktır. ABD ve AB uygulamalarında da yatay fiyat tespiti, tek başına hukuka aykırı olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede, bildirim taraf dernekler tarafından hazırlanacak bir fiyat listesinin, ilgili pazardaki rekabeti önemli derecede sınırlama potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır.”* ifadelerine yer verilerek, herhalükarda Kanun’un 5. maddesinde yer verilen koşulların birlikte sağlanmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.
- (28) Benzer şekilde, Tüm Optisyen ve Gözlükçüler Derneği tarafından gözlük camı fiyat listesi yayımlanması işlemine muafiyet tanınması talebinin incelediği 17.04.2013 tarih ve 13-22/308-144 sayılı kararda; anılan fiyat listesinin tavsiye niteliğinde olacağı belirtilmekle birlikte, Bildirim Formu’nda bulunan ve ilgili kararda yer verilen ifadelerin Dernek üyeleri arasında rekabeti ortadan kaldıracak nitelikte bağlayıcı bir liste çıkarılarak kartel benzeri bir oluşum kurulmak istendiğine işaret ettiği vurgulanmış ve 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan koşulların sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (29) Kurul’un Reklamcılar Derneği tarafından yayımlanması planlanan tavsiye edilen fiyat listesine ve yaptırılması planlanan sektör araştırmasına menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebi ve Ankara Reklamcılar Derneği, Grafikerler Meslek Kuruluşu, Bursa Reklamcılar Derneği ve Anadolu Reklamcılar Derneğinin tavsiye fiyat uygulamalarının 4054 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilmesine yönelik 09.01.2014 tarih ve 14-01/1-1 sayılı kararında, Reklamcılar Derneğinin başvurusunda yer alan tavsiye edilen fiyat listesi uygulamasının, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebileceği; rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama potansiyelinin bulunduğu ve zaman içerisinde tavsiye niteliğinden uzaklaşarak fiyatların belirli bir skala etrafında yoğunlaşması sonucunu doğurabileceği, fiyat rekabetinin, teşebbüsler arasındaki rekabetin en önemli boyutunu oluşturduğu göz önünde bulundurulduğunda, tavsiye fiyat listesi şeklinde uygulamaların fiyat rekabetinin ortadan kalkması ya da azalması sonucunu doğurabileceği, bu bilgiler ışığında, bildirim konusu tavsiye edilen fiyat listesi uygulamasına menfi tespit belgesi verilemeyeceği ve muafiyet de tanınamayacağı sonucuna varılmıştır.
- (30) Ayrıca kararın devamında Ankara Reklamcılar Derneği, Grafikerler Meslek Kuruluşu, Bursa Reklamcılar Derneği ve Anadolu Reklamcılar Derneğinin yayımladıkları tavsiye fiyat listelerinin, yatay olarak satış/hizmet fiyatını tavsiye eder nitelikte olduğu belirtilmiş, bu çerçevede, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin (a) bendinde yer alan *“Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi”* kapsamında değerlendirilebilecek söz konusu uygulamaları sona erdirmeleri konusunda anılan teşebbüs birliklerine görüş gönderilmesine karar verilmiştir.
- (31) Kurul’un, Güvenlik Servisleri Organizasyon Birliği Derneği tarafından Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde görev yapan özel güvenlik görevlileri için belirli kriterler çerçevesinde tavsiye niteliğinde emsal ücret listesi yayımlanmasına menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet

tanınması talebini incelediği 18.03.2015 tarih ve 15-12/166-78 sayılı kararda; anılan uygulamanın, fiyatın rakipler arasında birlikte belirlenmesi niteliğine sahip olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine açıkça aykırılık teşkil ettiği, temel rekabet parametrelerinden fiyatın, teşebbüsler arasında karşılıklı mutabakatla ve/veya söz konusu teşebbüsler yerine onları temsilen meslek birlikleri tarafından belirlenmesinin, 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu, rekabetin, rakip teşebbüsler tarafından üretilen mal ve hizmetlerin, kamusal bir sınırlama olmadığı sürece, özgürce belirlenen miktar ve fiyat gibi parametreler göz önüne alınarak tüketiciye sunumunu ifade ettiği, bu anlamda rekabetin kendisinden beklenen toplumsal faydanın, kalitenin artması fiyatların düşmesi, kaynakların en etkin biçimde dağılması ile ortaya çıkacağı belirtilerek, başvuru konusu işleme menfi tespit belgesi verilemeyeceği ve muafiyet de tanınamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.2. Öneraştırma Konusu İddiaların Değerlendirilmesi

- (32) Öneraştırma kapsamında yapılan incelemeler ile görüşmelerde elde edilen bilgi ve belgeler ışığında iki temel bulguya ulaşılmıştır;
- TUÇEF ve TURÇEF'in, çeviri işlerinden alınacak tutarları belirten fiyat listeleri yayımladıkları,
  - Bu fiyat listelerinin tavsiye niteliğinde olduğu, bağlayıcılığının bulunmadığı ve dolayısıyla herhangi bir yaptırım uygulanmadığı.
- (33) Yapılan incelemeler neticesinde TUÇEF ve TURÇEF'in fiyat listesi yayımlama yetkisini kendi tüzüklerinden aldığı görülmüştür. Bu durum, TUÇEF tüzüğünde "*Çalışma Konuları, Çalışma Biçimleri ve Faaliyet Biçimleri*" başlıklı bölümün, 28. paragrafında;

"Çeviri büroları, dil hizmeti veren kuruluşları ve çeviri işletmelerini bir çatı altında toplamak, mesleki birlik ve beraberliği sağlamak için üye derneklerimizin üyelerinin çeviri mesleğinin icrası için gerekli görülen fiyat listesi, faaliyet belgesi, tescil belgesi, çevirmenlik yetki belgesi, başarı belgesi, yeminli tercüme bürosu sertifikası, kimlik kartı ve benzeri belgeler vermek"

şeklinde belirtilmiştir. Söz konusu yetki TURÇEF tüzüğünün 2. maddesinde yer alan "*Çevirmenlik Asgari Ücret Tarifelerinin veya Tarifelerinin Hazırlanması*" başlıklı bölümünde;

"Her üye derneğin yönetim kurulu, her yıl, Mart ayı sonuna kadar, derneğin bulunduğu Bölge Adliye Mahkemesi yargı çevresindeki işlemlerden alınacak çevirmenlik ücretinin asgari hadlerini gösteren bir tarife hazırlayarak Federasyon Yönetim kuruluna teklif eder.

Federasyon Yönetim Kurulu, üye derneklerin yönetim kurullarından süresinde gelmiş olan teklifleri, süresinde bildirmemiş olan derneğin varsa önceki yıl teklifini de göz önüne almak suretiyle

a) Derneklerin teklifleri arasında kıyaslama yapmak,

b) OECD - Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün Türkiye haricindeki üyesi ülkelerden üçünde uygulanan çevirmenlik ücretlerini emsal yöntemiyle kıyaslama yapmak,

c) Her Bölge Adliye Mahkemesi yargı çevresindeki üye derneklere kayıtlı çevirmenlerin yetkin oldukları dillerinin sayısının çevirmenlerin dillerinin bölgesel olarak yaygın dil, nadir dil ve çok nadir dil şeklinde dil gruplarına ayırmak,

d) Çevirmenlik uygulama biçimlerini yazılı çevirmenlik, sözlü çevirmenlik, işaret dili çevirmenliği, ardıl ve simültane çevirmenlik gibi gruplara ayırmak, ve

e) Çevirinin veya işin uzmanlık isteyen özelliği, zorluğu, uzunluğu gibi muhtelif ücret artırıcı ya da indirici faktörleri de dikkate almak,

suretiyle her Bölge Adliye Mahkemesi yargı çevresi için geçerli olacak bölgesel çevirmenlik öneri tarifelerini hazırlar.

Bu öneri tarifelerde belirlenecek olan yazılı çevirmenlik ücreti kaynak yani gelen belgedeki boşluksuz 1.000 karakter üzerinden hesaplanacak olup en son yürürlükteki Noterlik Ücret Tarifesinde noterlere takdir edilen çevirme (çeviri onaylama) ücretinin altında olamaz.

Çevirmen ve iş sahibi arasındaki çevirmenlik ücretinin belirlenmesinde taraflar arasında federasyonun öneri olarak hazırladığı öneri sözleşme kısas alınır.”

şeklinde belirtilmiştir.

- (34) Dosya kapsamında yapılan görüşmelerde hem şikayetçi hem de TURÇEF ve TUÇEF üyesi çevirmenlik büroları tarafından, yayımlanan fiyat listelerinin öneri niteliğinde olduğu ve uyulması yönünde herhangi bir yaptırımının bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca TURÇEF ve TUÇEF üyesi çevirmenlik büroları tarafından gönderilen faturaların incelenmesinden, büroların yaptığı işlerin fiyat listesinde belirtilen tutarların altında olduğu, ayrıca büroların benzer karakterde yapılan çeviri işlerinden aldığı tutarların birbirinden oldukça farklılaştığı görülmektedir. Bu tespitler ışığında TUÇEF ve TURÇEF tarafından yayımlanan fiyat listelerinin uygulanmasının zorunlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim fiyat listelerinin alt bölümünde yer verilen notlarda da bu listelerin öneri ve tavsiye niteliğinde olduğu açıkça ifade edilmiştir.
- (35) Bununla birlikte, fiyat listesi yayımlanmasına yönelik teşebbüs birliği kararlarının, niteliği ve yukarıda yer verilen geçmiş Kurul kararlarında yapılan değerlendirmeler çerçevesinde ele alındığında, tavsiye niteliğinde olduğu ve uyulmasının zorunlu tutulmadığı ve uyulması yönünde herhangi bir yaptırımın uygulanmadığı hallerde dahi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlaline yol açma riski taşıdığı dikkate alındığında, inceleme konusu teşebbüs birliği kararlarının, mevcut durumda fiili olarak bir fiyat birlikteliğine yol açmasa da potansiyel olarak her zaman için piyasada var olan rekabeti sınırlandırabilecek nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.
- (36) Yukarıda yer verilen bilgi ve açıklamalar ışığında, TUÇEF ve TURÇEF'e 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek fiyat listesi yayımlanmasına yönelik karar ve uygulamaları sona erdirmeleri, ayrıca tüzüklerindeki fiyat listesi hazırlanmasına ilişkin hükümleri kaldırmaları konusunda 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (37) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
  2. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek fiyat listesi yayımlanmasına yönelik karar ve uygulamaları sona erdirmeleri, ayrıca tüzüklerindeki fiyat listesi hazırlanmasına ilişkin hükümleri kaldırmaları ve bu hususları gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 90 gün içerisinde Kuruma tevsik etmeleri gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca TUÇEF Uluslararası Çevirmenler ve Çeviri Kuruluşları Federasyonu ile TURÇEF Yeminli Çevirmenlik Federasyonuna görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

18-13/230-105

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.